Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok 6. | Warszawa, 26 maja 1928 roku. | № 22.

PRZEMYSŁ PIWOWARSKI

ORGAN CENTRALNEGO ZWIĄZKU PRZEMYSŁU PIWOWARSKIEGO I SŁODOWNICZEGO W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

REDAKCJA i ADMINISTRACJA — Warszawa, Wiejska 17. — Telefon 5-96. Otwarta od 1 do 3 po poł.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok 6. Warszawa, 26 maja 1928 roku. № 22.

PRZEMYSŁ PIWOWARSKI

ORGAN CENTRALNEGO ZWIĄZKU PRZEMYSŁU PIWOWARSKIEGO I SŁODOWNICZEGO W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

REDAKCJA i ADMINISTRACJA — Warszawa, Wiejska 17. — Telefon 5-96. Otwarta od 1 do 3 po poł.

Prof. T. CHRZĄSZCZ.

Środki zapobiegające tworzeniu się kamienia kotłowego.

(Dokończenie).

Rozczyn żelatyny, ogrzewany pod wysokiem ciśnieniem, ulega szybkiemu rozkładowi, przyczem tworzą się produkty, które łączą się z wapnem. Odparowany rozczyn okazuje, że niema tam węglanu, natomiast jest obecne wapno w formie związku organicznego, produktu rozkładu żelatyny.

Wpływ agaru, ogrzanego pod ciśnieniem 10 atm, okazał się jeszcze silniejszy, niż ciał poprzednich. Już 0,2% agaru jest w stanie przeprowadzić całą ilość wapna do rozczynu. Widocznie produkty rozkładu agaru dają rozpuszczalne związki z wapnem. Rozczyn bowiem odparowany wykazał obecność wapna w związku organicznym, natomiast nie stwierdzono tu węglanów.

Nasilniej działa tanina, która, pod ciśnieniem 10 atm. już w ilości 0,1%, całkowicie powstrzymuje wydzielanie się wapna.

W świetle tych badań widzimy dopiero znaczenie różnych propozycji, zapobiegających tworzeniu się kamienia kotłowego oraz ich skuteczność. Należy tu jeszcze zwrócić uwagę, że we wszystkich powyższych wypadkach woda kotłowa zostaje zanieczyszczona barwnemi produktami rozkładu i ich związku z wapnem.

Wyjaśnienia powyższe nie tłumaczą jednakże zachowania się i wpływu wszystkich ciał, zapobiegających tworzeniu się kamienia kotłowego. Do takich niedostatecznie wyjaśnionych, a szczególnie działających, należy zaliczyć odwar siemienia lnianego. Już w roku 1909 zaproponował Feliks Brun użycie odwaru siemienia lnianego, jako bardzo skutecznego środka, zapobiegającego tworzeniu się kamienia kotłowego [1]). Do otrzymania odwaru siemiennego służy kociołek o podwójnych ścianach z dnem sitowem, na które przychodzi siemie. Dalej odpowiednie połączenia wodne i parowe, pozwalające na przepływ wody zasilającej kocioł i podgrzanie parą, celem uzyskania odnośnego odwaru. Na 1 m^2 powierzchni ogrzewalnej kotła liczy się dziennie 10 — 20 g siemienia, z którego zrobiony odwar miesza się z wodą zasilającą kocioł i to bez względu na jej skład chemiczny.

Szwajcarski nadzór nad kotłami określa wartość odwaru siemienia lnianego następująco: dokładne zbadanie kotłów, posługujących się odwarem z siemienia lnianego, według systemu Bruna, wykazało, że prawie we wszystkich wypadkach, wpływ siemienia był korzystny, a tylko rzadko był ujemny. Zwykle spotykano luźny, miękki szlam, w niektórych wypadkach stwierdzano nawet odpadanie starego kamienia kotłowego. Należy podkreślić, że odwar siemienia lnianego okazał się korzystny nawet przy kotłach pracujących o 50 atm. pracy pary. Tłumaczenie, że przy odwarze siemiennym dostaje się do kotła tłuszcz roślinny, który bezpośrednio, oraz ulegając rozkładowi, działa szkodliwie, jest mylne już z tego powodu, że ilość tłuszczu, jaka przechodzi do wody kotłowej, jest bardzo drobna. Przy zakładach pracujących z zegarem wodnym, należycie smarowanym, dostaje się tą drogą do wody kotłowej więcej tłuszczu, niż to ma miejsce przy użyciu wyciągu z siemienia lnianego.

Ocena powyższa nietylko jest tem szczególna, że jest korzystna, lecz przedewszystkiem, że jest pierwszem oficjalnem stwierdzeniem, że obok sody mogą być ciała, które, dodane do wody kotłowej, wstrzymują, względnie zapobiegają tworzeniu się kamienia kotłowego. Ponieważ w wyciągu siemiennym mamy tylko stosunkowo drobne ilości węglowodanów i ciał azotowych, przeto zapobieganie tworzeniu się uwaru

[1]) F. Brun — Jahresbericht d. schweiz. Verein v. Dampfkessel Besitzer 1909, str. 49 i 1915, str. 77.

Prof. T. CHRZĄSZCZ.

Środki zapobiegające tworzeniu się kamienia kotłowego.

(Dokończenie).

Rozczyn żelatyny, ogrzewany pod wysokiem ciśnieniem, ulega szybkiemu rozkładowi, przyczem tworzą się produkty, które łączą się z wapnem. Odparowany rozczyn okazuje, że niema tam węglanu, natomiast jest obecne wapno w formie związku organicznego, produktu rozkładu żelatyny.

Wpływ agaru, ogrzanego pod ciśnieniem 10 atm, okazał się jeszcze silniejszy, niż ciał poprzednich. Już 0,2% agaru jest w stanie przeprowadzić całą ilość wapna do rozczynu. Widocznie produkty rozkładu agaru dają rozpuszczalne związki z wapnem. Rozczyn bowiem odparowany wykazał obecność wapna w związku organicznym, natomiast nie stwierdzono tu węglanów.

Nasilniej działa tanina, która, pod ciśnieniem 10 atm. już w ilości 0,1%, całkowicie powstrzymuje wydzielanie się wapna.

W świetle tych badań widzimy dopiero znaczenie różnych propozycji, zapobiegających tworzeniu się kamienia kotłowego oraz ich skuteczność. Należy tu jeszcze zwrócić uwagę, że we wszystkich powyższych wypadkach woda kotłowa zostaje zanieczyszczona barwnemi produktami rozkładu i ich związku z wapnem.

Wyjaśnienia powyższe nie tłumaczą jednakże zachowania się i wpływu wszystkich ciał, zapobiegających tworzeniu się kamienia kotłowego. Do takich niedostatecznie wyjaśnionych, a szczególnie działających, należy zaliczyć odwar siemienia lnianego. Już w roku 1909 zaproponował Feliks Brun użycie odwaru siemienia lnianego, jako bardzo skutecznego środka, zapobiegającego tworzeniu się kamienia kotłowego [1]. Do otrzymania odwaru siemiennego służy kociołek o podwójnych ścianach z dnem sitowem, na które przychodzi siemie. Dalej odpowiednie połączenia wodne i parowe, pozwalające na przepływ wody zasilającej kocioł i podgrzanie parą, celem uzyskania odnośnego odwaru. Na 1 m² powierzchni ogrzewalnej kotła liczy się dziennie 10 — 20 g siemienia, z którego zrobiony odwar miesza się z wodą zasilającą kocioł i to bez względu na jej skład chemiczny.

Szwajcarski nadzór nad kotłami określa wartość odwaru siemienia lnianego następująco: dokładne zbadanie kotłów, posługujących się odwarem z siemienia lnianego, według systemu Bruna, wykazało, że prawie we wszystkich wypadkach, wpływ siemienia był korzystny, a tylko rzadko był ujemny. Zwykle spotykano luźny, miękki szlam, w niektórych wypadkach stwierdzano nawet odpadanie starego kamienia kotłowego. Należy podkreślić, że odwar siemienia lnianego okazał się korzystny nawet przy kotłach pracujących o 50 atm. pracy pary. Tłumaczenie, że przy odwarze siemiennym dostaje się do kotła tłuszcz roślinny, który bezpośrednio, oraz ulegając rozkładowi, działa szkodliwie, jest mylne już z tego powodu, że ilość tłuszczu, jaka przechodzi do wody kotłowej, jest bardzo drobna. Przy zakładach pracujących z zegarem wodnym, należycie smarowanym, dostaje się tą drogą do wody kotłowej więcej tłuszczu, niż to ma miejsce przy użyciu wyciągu z siemienia lnianego.

Ocena powyższa nietylko jest tem szczególna, że jest korzystna, lecz przedewszystkiem, że jest pierwszem oficjalnem stwierdzeniem, że obok sody mogą być ciała, które, dodane do wody kotłowej, wstrzymują, względnie zapobiegają tworzeniu się kamienia kotłowego. Ponieważ w wyciągu siemiennym mamy tylko stosunkowo drobne ilości węglowodanów i ciał azotowych, przeto zapobieganie tworzeniu się uwaru

[1]) F. Brun — Jahresbericht d. schweiz. Verein v. Dampfkessel Besitzer 1909, str. 49 i 1915, str. 77.

należy odnieść do ich ochronnego działania kolloidalnego.

Należy jeszcze i to zaznaczyć, że towarzystwo nadzoru kotłami w Szwajcarji, mimo stwierdzenia prawie ogólnego korzystnego działania wyciągu siemiennego, powiada, że nie odważa się polecić środka tego, jako czynnika zapobiegającego tworzeniu się kamienia kotłowego.

W Polsce odwar siemienny używany jest w szeregu fabryk. Odpowiedniego urządzenia dostarcza fabryka Bormanna i Szwedego w Warszawie.

Jakież więc wnioski należy wyprowadzić ze stanu naszej wiedzy nad środkami zwalczającemi tworzenie się kamienia kotłowego?

Przedewszystkiem stwierdzamy duży krąg obserwacji, a na tej podstawie postęp rozumowania. Podczas, gdy nie tak dawno wykluczano wszelkie środki, poza chemikalja, wytrącające wapno i magnezje, a wysuwano sodę jako jedyną działającą korzystnie w wodzie kotłowej, to obecnie stwierdza się, że są ciała natury kolloidalnej, które, nawet bez pomocy sody, zapobiegają tworzeniu się kamienia kotłowego. Dalej, że wprawdzie najpewniejszem jest i obecnie miękczenie wody przy użyciu chemikalji, jednak przy mniejszych zakładach fabrycznych, oraz gdzie kocioł nie pracuje całą dobę, tam można się posłużyć różnemi ciałami kolloidalnemi, jako środkami, zapobiegającemi tworzeniu się uwaru, trzeba jednak równocześnie odpuszczać wydzielający się osad błotnisty. Wreszcie, że szereg dawnych propozycji, z praktyki w świetle badań naukowych, znalazł odpowiednie uzasadnienie i zastosowanie, lecz tylko w odpowiednio zmienionej postaci.

Które więc z tych ciał i propozycji można i należy użyć jako najkorzystniej zapobiegające tworzeniu się kamienia kotłowego?

Odpowiedź jest trudna. Zupełnie pewnego, a taniego środka, poza sodą, dotychczas nie posiadamy. Sięgając zatem po dowolny inny środek, trzeba postępować oględnie i przez wstępne próby ustalić stopień zapobiegania tworzeniu się uwaru dla warunków posiadanej wody kotłowej. Dopiero po takich próbach można, w razie korzystnego wyniku, stosować odnośny środek jako czynnik pożądany.

I jeszcze jedno stwierdzamy, że użycie grafitu w dowolnej postaci, jako środka zapobiegającego silnemu przypiekaniu się uwaru, nie zasługuje na poparcie, gdyż często zawodzi, a nadto mamy pewniejsze środki wogóle, zapobiegające tworzeniu się kamienia kotłowego. Natomiast jest rzeczą ważną, by kocioł w spoczynku był zawsze zupełnie suchy i nie ulegał rdzewieniu.

należy odnieść do ich ochronnego działania kolloidalnego.

Należy jeszcze i to zaznaczyć, że towarzystwo nadzoru kotłami w Szwajcarji, mimo stwierdzenia prawie ogólnego korzystnego działania wyciągu siemiennego, powiada, że nie odważa się polecić środka tego, jako czynnika zapobiegającego tworzeniu się kamienia kotłowego.

W Polsce odwar siemienny używany jest w szeregu fabryk. Odpowiedniego urządzenia dostarcza fabryka Bormanna i Szwedego w Warszawie.

Jakież więc wnioski należy wyprowadzić ze stanu naszej wiedzy nad środkami zwalczającemi tworzenie się kamienia kotłowego?

Przedewszystkiem stwierdzamy duży krąg obserwacji, a na tej podstawie postęp rozumowania. Podczas, gdy nie tak dawno wykluczano wszelkie środki, poza chemikalja, wytrącające wapno i magnezje, a wysuwano sodę jako jedyną działającą korzystnie w wodzie kotłowej, to obecnie stwierdza się, że są ciała natury kolloidalnej, które, nawet bez pomocy sody, zapobiegają tworzeniu się kamienia kotłowego. Dalej, że wprawdzie najpewniejszem jest i obecnie miękczenie wody przy użyciu chemikalji, jednak przy mniejszych zakładach fabrycznych, oraz gdzie kocioł nie pracuje całą dobę, tam można się posłużyć różnemi ciałami kolloidalnemi, jako środkami, zapobiegającemi tworzeniu się uwaru, trzeba jednak równocześnie odpuszczać wydzielający się osad błotnisty. Wreszcie, że szereg dawnych propozycji, z praktyki w świetle badań naukowych, znalazł odpowiednie uzasadnienie i zastosowanie, lecz tylko w odpowiednio zmienionej postaci.

Które więc z tych ciał i propozycji można i należy użyć jako najkorzystniej zapobiegające tworzeniu się kamienia kotłowego?

Odpowiedź jest trudna. Zupełnie pewnego, a taniego środka, poza sodą, dotychczas nie posiadamy. Sięgając zatem po dowolny inny środek, trzeba postępować oględnie i przez wstępne próby ustalić stopień zapobiegania tworzeniu się uwaru dla warunków posiadanej wody kotłowej. Dopiero po takich próbach można, w razie korzystnego wyniku, stosować odnośny środek jako czynnik pożądany.

I jeszcze jedno stwierdzamy, że użycie grafitu w dowolnej postaci, jako środka zapobiegającego silnemu przypiekaniu się uwaru, nie zasługuje na poparcie, gdyż często zawodzi, a nadto mamy pewniejsze środki wogóle, zapobiegające tworzeniu się kamienia kotłowego. Natomiast jest rzeczą ważną, by kocioł w spoczynku był zawsze zupełnie suchy i nie ulegał rdzewieniu.

Ewidencja naczyń przewozowych.

Już w roku 1925 skarbowe władze akcyzowe domagały się od browarów sporządzenia spisów ewidencyjnych naczyń przewozowych do piwa, powołując się na § 67 Rozporządzenia wykonawczego do nowej Ustawy o opodatkowaniu piwa.

Wspomniany paragraf brzmi: „Inne naczynia przeznaczone do wywozu piwa, których wzory winien przedsiębiorca przedłożyć, należy zgłaszać inspektorowi zapomocą wykazu sporządzonego w sposób wskazany we wzorze Nr. 11. Inspektor sprawdzi je i zaznaczy wynik sprawdzenia na wykazie".

A teraz spósób wskazany we wzorze Nr. 11:

WYKAZ

wzorów drobnych naczyń do wywozu piwa browaru . . . .

POUCZENIE

1. Zezwala się wywozić piwo z browaru tylko w takich drobnych naczyniach, jakie były zgłoszone inspektorowi kontroli skarbowej z przedstawieniem wzorów naczyń. Na naczyniach zaznacza się firmę browaru i adres.

2. Zgłoszenie wzorów naczyń czyni się wpisem w poz. 1 do 5 i przedstawieniem ich inspektorowi przy pierwszej obecności w browarze.

3. Po obejrzeniu wzorów i sprawdzeniu spisów inspektor oznacza je urzędowo i wręcza przedsiębiorcy dla przechowania przy aktach browaru.

4. W razie zmiany wzorów oznajmia się o tem inspektorowi kontroli skarbowej, który zdejmie z usuwanych wzorów cechy urzędowe i spowoduje odpowiednią wzmiankę w poz. 6.

Nie ulegająca najmniejszej wątpliwości bezcelowość spisów ewidencyjnych naczyń przewozowych skłoniła Związek Właścicieli Browarów do zwrócenia na to uwagi władz skarbowych. Na podanie z dnia 24 marca 1925 r. z prośbą o zniesienie ewidencji beczek otrzymano odpowiedź następującą:

„Ponieważ ewidencja naczyń transportowych przewidziana jest artykułem 67 przepisów wykonawczych (patrz wzór Nr. 11) Ministerstwo Skarbu nie upatruje prawnej podstawy do uwzględnienia prośby Związku Właścicieli Browarów".

Ani w paragrafie 67, ani też w pouczeniach wzoru wykazu Nr. 11 niema śladu o żadnej ewidencji naczyń przewozowych o jakie domagają się władze skarbowe.

Wspomniany paragraf mówi wyraźnie o „innych naczyniach", to jest o tych, których nie wspomina paragraf poprzedni, t. j. 66, który mówi o beczkach nie wspominając o żadnej ewidencji.

Co należy uważać pod nazwą „inne naczynia" wyraźnie mówi art. 24 ustawy ust. 4 w słowach: „Jeżeli piwo ma się wywozić z browaru w innych naczyniach, należy naczynia te zgłosić przedtem do władzy skarbowej, podać ich rodzaj i pojemność, i przedłożyć wzory".

Ustęp 1 i 2 mówi o beczkach. Wynika stąd jasno, że prawodawca beczek nie zalicza do kategorji „innych naczyń" i beczek nie należy zgłaszać władzy skarbowej ani też przedkładać wzorów.

Przedkładanie wzorów odnosi się zatem tylko do butelek, syfonów i t. d.

Na poparcie powyższej interpretacji wystarczy również zastanowić się nad pouczeniem wzoru Nr. 11.

W ust. 3 pouczenia jest mowa o tem, że po obejrzeniu wzorów i sprawdzeniu wpisów inspektor oznacza je urzędowo i wręcza przedsiębiorcy dla przechowania przy aktach browaru. Co inspektor oznacza urzędowo wpisy czy wzory? Odpowiedź znajdujemy w ustępie 4, gdzie urzędnik akcyzowy przy zmianie wzorów, „zdejmuje z usuwanych wzorów cechy urzędowe". A więc cechy urzędowe zakłada się na wzory naczyń zgłoszonych i wpisanych do wykazu Nr. 11.

Wyobraźmy sobie, że w myśl interpretacji władz skarbowych na podwórzu browaru odbywa się niesły-

Ewidencja naczyń przewozowych.

Już w roku 1925 skarbowe władze akcyzowe domagały się od browarów sporządzenia spisów ewidencyjnych naczyń przewozowych do piwa, powołując się na § 67 Rozporządzenia wykonawczego do nowej Ustawy o opodatkowaniu piwa.

Wspomniany paragraf brzmi: „Inne naczynia przeznaczone do wywozu piwa, których wzory winien przedsiębiorca przedłożyć, należy zgłaszać inspektorowi zapomocą wykazu sporządzonego w sposób wskazany we wzorze Nr. 11. Inspektor sprawdzi je i zaznaczy wynik sprawdzenia na wykazie".

A teraz spósób wskazany we wzorze Nr. 11:

WYKAZ

wzorów drobnych naczyń do wywozu piwa browaru . . . .

POUCZENIE

1. Zezwala się wywozić piwo z browaru tylko w takich drobnych naczyniach, jakie były zgłoszone inspektorowi kontroli skarbowej z przedstawieniem wzorów naczyń. Na naczyniach zaznacza się firmę browaru i adres.

2. Zgłoszenie wzorów naczyń czyni się wpisem w poz. 1 do 5 i przedstawieniem ich inspektorowi przy pierwszej obecności w browarze.

3. Po obejrzeniu wzorów i sprawdzeniu spisów inspektor oznacza je urzędowo i wręcza przedsiębiorcy dla przechowania przy aktach browaru.

4. W razie zmiany wzorów oznajmia się o tem inspektorowi kontroli skarbowej, który zdejmie z usuwanych wzorów cechy urzędowe i spowoduje odpowiednią wzmiankę w poz. 6.

Nie ulegająca najmniejszej wątpliwości bezcelowość spisów ewidencyjnych naczyń przewozowych skłoniła Związek Właścicieli Browarów do zwrócenia na to uwagi władz skarbowych. Na podanie z dnia 24 marca 1925 r. z prośbą o zniesienie ewidencji beczek otrzymano odpowiedź następującą:

„Ponieważ ewidencja naczyń transportowych przewidziana jest artykułem 67 przepisów wykonawczych (patrz wzór Nr. 11) Ministerstwo Skarbu nie upatruje prawnej podstawy do uwzględnienia prośby Związku Właścicieli Browarów".

Ani w paragrafie 67, ani też w pouczeniach wzoru wykazu Nr. 11 niema śladu o żadnej ewidencji naczyń przewozowych o jakie domagają się władze skarbowe.

Wspomniany paragraf mówi wyraźnie o „innych naczyniach", to jest o tych, których nie wspomina paragraf poprzedni, t. j. 66, który mówi o beczkach nie wspominając o żadnej ewidencji.

Co należy uważać pod nazwą „inne naczynia" wyraźnie mówi art. 24 ustawy ust. 4 w słowach: „Jeżeli piwo ma się wywozić z browaru w innych naczyniach, należy naczynia te zgłosić przedtem do władzy skarbowej, podać ich rodzaj i pojemność, i przedłożyć wzory".

Ustęp 1 i 2 mówi o beczkach. Wynika stąd jasno, że prawodawca beczek nie zalicza do kategorji „innych naczyń" i beczek nie należy zgłaszać władzy skarbowej ani też przedkładać wzorów.

Przedkładanie wzorów odnosi się zatem tylko do butelek, syfonów i t. d.

Na poparcie powyższej interpretacji wystarczy również zastanowić się nad pouczeniem wzoru Nr. 11.

W ust. 3 pouczenia jest mowa o tem, że po obejrzeniu wzorów i sprawdzeniu wpisów inspektor oznacza je urzędowo i wręcza przedsiębiorcy dla przechowania przy aktach browaru. Co inspektor oznacza urzędowo wpisy czy wzory? Odpowiedź znajdujemy w ustępie 4, gdzie urzędnik akcyzowy przy zmianie wzorów, „zdejmuje z usuwanych wzorów cechy urzędowe". A więc cechy urzędowe zakłada się na wzory naczyń zgłoszonych i wpisanych do wykazu Nr. 11.

Wyobraźmy sobie, że w myśl interpretacji władz skarbowych na podwórzu browaru odbywa się niesły-

chana uroczystość. Po środku wielki stos beczek. Przedsiębiorca przedkłada obecnym władzom skarbowym każdą beczkę z kolei. Inspektor skarbowy nakłada na nią „cechę urzędową", poczem zostaje wciągnięta do wykazu Nr. 11. Po zakończeniu tej przydługiej, np. w wielkim browarze, uroczystości, zgodnie z ustępem czwartym pouczenia, wszystkie beczki wręcza się przedsiebiorcy dla przechowania przy aktach browaru. W czem jednak wywozić piwo?

To nie jest humoreska.

Jak z powyższego wynika ani § 67, ani art. 24, ani wykaz Nr. 11 nie jest prawną podstawą do wymaganej przez kontrolę akcyzową ewidencji naczyń przewozowych.

Jedna z Izb Skarbowych ostatnio rozesłała okólnik do Urzędów Skarbowych za Nr. 3238/IV/28 treści następującej: „Zwraca się przedmiotowe akta w sprawie nieprzedłożenia Urzędowi przez browar S. w Ch. wykazu naczyń transportowych z odnotowaniem Nr. i zawartości tych celem dołączenia do aktów weryfikacyjnych browaru z wskazaniem na p. r. 66, 67 i 72 rozp. Ministra Skarbu z dnia 25 sierpnia 1924 roku w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 12 czerwca 1924 r. o opodatkowaniu piwa D. U. Nr. 90, poz. 850.

Browarowi należy wyjaśnić, że wszystkie naczynia, potrzebne do wyrobu piwa i transportu, winny być zgłoszone i wzięte do urzędowej ewidencji, co wynika z ogólnej treści ustawy wypełnienia warunków kontrolnych i przepisowego porządku w browarze.

Równocześnie poleca się bezwzględnie wykonać zarządzenie Komisji Ministerjalnej i wezwać z całą stanowczością Zarząd browaru do uczynienia zadość słusznemu wezwaniu tembardziej, że sporządzenie spisu ewidencyjnego naczyń transportowych nie nasuwa żadnych trudności. Urząd sprawdza czy i w innych browarach nie zachodzą podobne usterki i o wykonaniu donieść w terminie do dni 20 za z. a.".

Pierwszy ustęp powołuje się poza paragrafami, które omówiliśmy wyżej, na § 72, który ani słówkiem nie wspomina o ewidencji beczek. Napotykamy oprócz tego wzmiankę o aktach weryfikacyjnych, może więc tu znajdziemy uzasadnienie okólnika.

Artykuł 16 ustawy po omówieniu obowiązku zgłoszenia opisu i planów pomieszczeń, mówi: „Dalej winien przedłożyć spis naczyń, służących do zacierania surowców, do gotowania, chłodzenia i fermentowania brzeczki, jako też kadzi i beczek *składowych* z zaznaczeniem, gdzie one zwykle się znajdują i jaką każde z tych naczyń posiada pojemność".

Niema więc mowy o naczyniach przewozowych, a więc beczkach transportowych, butelkach i t. p.

§ 28 Rozp. wykonawczego w końcu ustępu pierwszego mówiąc o obowiązku zgłaszania pomieszczeń brzmi: „wreszcie pomieszczenia, gdzie znajdują się zwykle naczynia i przyrządy, co do których istnieje obowiązek zgłoszenia". Niema żadnych wątpliwości, że chodzi tu o naczynia wymienione w art. 16 ustawy. Dalej niema nigdzie mowy o naczyniach przewozowych.

§ 29 Rozp. wykonawczego zgłoszenie pomieszczeń i urządzeń browaru, nakazuje wykonać według wzoru Nr. 5.

Już nagłówek wzoru Nr. 5 nie odpowiada § 29, gdyż wyraz „urządzeń" zastępuje wyrazem „naczyń" nie bacząc na to, że wykaz obejmuje również „wagi zwykłe i samoczynne tudzież młynki do słodu", które ani pomieszczeniami, ani naczyniami nie są.

W oddziale II mają być według pouczenia oznaczone „wszelkie naczynia do zacierania, warzenia, studzenia, fermentacji, leżenia, *przewożenia* tudzież pompy i przewody do brzeczki i piwa".

I tu jest nieco gorzej. Skąd w pouczeniu znajduje się określenie „do przewożenia", którego śladu niema ani w ustawie, ani w rozporządzeniu wykonawczem.

Artykuł 16 ustawy wyraźnie wylicza naczynia podlegające zgłoszeniu i pod tym względem jest bardzo wyraźny. Pouczenie zaś nie ma tu żadnych podstaw prawnych, a przedewszystkiem nie może rozszerzać ani zwężać przepisów prawnych.

chana uroczystość. Po środku wielki stos beczek. Przedsiębiorca przedkłada obecnym władzom skarbowym każdą beczkę z kolei. Inspektor skarbowy nakłada na nią „cechę urzędową", poczem zostaje wciągnięta do wykazu Nr. 11. Po zakończeniu tej przydługiej, np. w wielkim browarze, uroczystości, zgodnie z ustępem czwartym pouczenia, wszystkie beczki wręcza się przedsiebiorcy dla przechowania przy aktach browaru. W czem jednak wywozić piwo?

To nie jest humoreska.

Jak z powyższego wynika ani § 67, ani art. 24, ani wykaz Nr. 11 nie jest prawną podstawą do wymaganej przez kontrolę akcyzową ewidencji naczyń przewozowych.

Jedna z Izb Skarbowych ostatnio rozesłała okólnik do Urzędów Skarbowych za Nr. 3238/IV/28 treści następującej: „Zwraca się przedmiotowe akta w sprawie nieprzedłożenia Urzędowi przez browar S. w Ch. wykazu naczyń transportowych z odnotowaniem Nr. i zawartości tych celem dołączenia do aktów weryfikacyjnych browaru z wskazaniem na p. r. 66, 67 i 72 rozp. Ministra Skarbu z dnia 25 sierpnia 1924 roku w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 12 czerwca 1924 r. o opodatkowaniu piwa D. U. Nr. 90, poz. 850.

Browarowi należy wyjaśnić, że wszystkie naczynia, potrzebne do wyrobu piwa i transportu, winny być zgłoszone i wzięte do urzędowej ewidencji, co wynika z ogólnej treści ustawy wypełnienia warunków kontrolnych i przepisowego porządku w browarze.

Równocześnie poleca się bezwzględnie wykonać zarządzenie Komisji Ministerjalnej i wezwać z całą stanowczością Zarząd browaru do uczynienia zadość słusznemu wezwaniu tembardziej, że sporządzenie spisu ewidencyjnego naczyń transportowych nie nasuwa żadnych trudności. Urząd sprawdza czy i w innych browarach nie zachodzą podobne usterki i o wykonaniu donieść w terminie do dni 20 za z. a.".

Pierwszy ustęp powołuje się poza paragrafami, które omówiliśmy wyżej, na § 72, który ani słówkiem nie wspomina o ewidencji beczek. Napotykamy oprócz tego wzmiankę o aktach weryfikacyjnych, może więc tu znajdziemy uzasadnienie okólnika.

Artykuł 16 ustawy po omówieniu obowiązku zgłoszenia opisu i planów pomieszczeń, mówi: „Dalej winien przedłożyć spis naczyń, służących do zacierania surowców, do gotowania, chłodzenia i fermentowania brzeczki, jako też kadzi i beczek *składowych* z zaznaczeniem, gdzie one zwykle się znajdują i jaką każde z tych naczyń posiada pojemność".

Niema więc mowy o naczyniach przewozowych, a więc beczkach transportowych, butelkach i t. p.

§ 28 Rozp. wykonawczego w końcu ustępu pierwszego mówiąc o obowiązku zgłaszania pomieszczeń

brzmi: „wreszcie pomieszczenia, gdzie znajdują się zwykle naczynia i przyrządy, co do których istnieje obowiązek zgłoszenia". Niema żadnych wątpliwości, że chodzi tu o naczynia wymienione w art. 16 ustawy. Dalej niema nigdzie mowy o naczyniach przewozowych.

§ 29 Rozp. wykonawczego zgłoszenie pomieszczeń i urządzeń browaru, nakazuje wykonać według wzoru Nr. 5.

Już nagłówek wzoru Nr. 5 nie odpowiada § 29, gdyż wyraz „urządzeń" zastępuje wyrazem „naczyń" nie bacząc na to, że wykaz obejmuje również „wagi zwykłe i samoczynne tudzież młynki do słodu", które ani pomieszczeniami, ani naczyniami nie są.

W oddziale II mają być według pouczenia oznaczone „wszelkie naczynia do zacierania, warzenia, studzenia, fermentacji, leżenia, *przewożenia* tudzież pompy i przewody do brzeczki i piwa".

I tu jest nieco gorzej. Skąd w pouczeniu znajduje się określenie „do przewożenia", którego śladu niema ani w ustawie, ani w rozporządzeniu wykonawczem.

Artykuł 16 ustawy wyraźnie wylicza naczynia podlegające zgłoszeniu i pod tym względem jest bardzo wyraźny. Pouczenie zaś nie ma tu żadnych podstaw prawnych, a przedewszystkiem nie może rozszerzać ani zwężać przepisów prawnych.

Przyjrzyjmy się teraz rubrykom wykazu. Pierwsza z nich oznaczona Nr. 1 nosi tytuł „Stanowisko lub miejsce przechowania pod liczbą od 1...". Beczki przewozowe żadnego „stanowiska" stałego ani stałego miejsca przechowania nie mają. Znajdują się albo u klijentów, albo w przewozie, albo też wędrują w browarze z jednego oddziału do drugiego, jak bednarnia, oddziały mycia, smolenia, napełniania, wreszcie rampa.

Są również rubryki „przychód" i „rozchód". Czy wysłane do odbiorców beczki przewozowe należy każdorazowo księgować z datą w rubryce rozchodu, a przy zwrocie napowrót wciągać w rubrykę „przychód". Jeżeli tak to pocóż powtarza się ta sama czynność w księdze pomocniczej rozchodu piwa? A jeżeli beczka wogóle do browaru nie wróci, co zdarza się nam aż nazbyt często. Powstaje wówczas luka w ewidencji i naco komu taka „ewidencja" potrzebna?

W przytoczonem pouczeniu bezpośrednio po wyrazach naczynia do „przewożenia" czytamy „tudzież pompy i przewody do brzeczki i piwa". Stąd wynika, że prawodawca ma na myśli naczynia służące do „przewozu" brzeczki lub piwa w obrębie browaru, tam gdzie browar nie ma ani pomp, ani odpowiednich przewodów, a posługuje się naczyniami przy przelewaniu brzeczki do kotła warzelnego lub piwa na chłodnie i do kadzi fermantacyjnych.

W okólniku Pomorskiej Izby Skarbowej czytamy przy omawianiu konieczności ewidencji beczek transportowych taki argument: „co wynika z ogólnej treści ustawy wypełniania warunków kontrolnych". Nieprawda — z ogólnej treści ustawy i na podstawie poszczególnych artykułów wynika, że ewidencji podlegają tylko naczynia wyszczególnione zresztą w ustawie, składające się na „urządzenie browaru" i „wzory" innych naczyń transportowych a nie beczek.

OCHRONA PLANTACJI CHMIELU NA WOŁYNIU.

Jak donoszą z Łucka ostatnio została założona przy tamtejszem Towarzystwie Rolniczem stacja ochrony roślin, której zadaniem będzie badanie i opracowywanie racjonalnych środków ku niszczeniu na plantacjach szkodników, tak roślinnych jak i zwierzęcych. Kierownikiem stacji został mianowany inż. Dąbrowski. W Poznaniu Min. Rolnictwa bierze udział w tej akcji, przeznaczając na ten cel pewne subsydjum. W pierwszym rzędzie działalność stacji zostanie skierowana ku walce z niszczącym plantacje chmielu szkodnikiem t. zw. mącznikiem rzekomym chmielu. Całość obszaru plantacji wołyńskich została podzielona na trzy okręgi i na czele każdego z tych okręgów stanie doświadczony instruktor. Oddziały stacji mieszczą się w Dubnie i Równem.

Centralny Związek Przemysłu Piwowarskiego i Słodowniczego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Podatek obrotowy. Na terenie Izb Skarbowych Małopolski, Śląska Górnego i Cieszyńskiego wznowiony został obecnie spór o odliczanie opłat akcyzowych od ogólnych sum obrotowych podlegających 2½ procentowemu opodatkowaniu. Uważamy za pożyteczne przypomnieć naszym czytelnikom treść okólnika Ministerstwa Skarbu z roku 1925, który ogłaszaliśmy w Nr. 10 „Przemysłu Piwowarskiego" z 12 grudnia 1925 roku.

Warszawa, dnia 18 listopada 1925 roku.

„Nawiązując do przedostatniego ustępu artykułu V ustawy z dnia 15 czerwca 1925 roku (Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 550) Ministerstwo Skarbu wyjaśnia co następuje:

Do obrotu przedsiębiorstwa przemysłowego nie należy doliczać państwowych względnie komunalnych podatków konsumcyjnych (od spożycia), które zostały w jakiejkolwiek formie przez te przedsiębiorstwa uiszczone od wyprodukowanego przez nie towaru.

Podkreśla się, że przepis ten odnosi się tylko do przedsiębiorstw przemysłowych, (nigdy zaś handlowych) i, że dotyczy on w szczególności cukrowni, rafinerji cukru i nafty, browarów (litera b art. 2 ust. z dnia 12 czerwca 1924 roku Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 635) miodosytni, fabryk drożdży, wina, kwasu octowego i t. p.

O ile zaś chodzi o przedsiębiorstwa handlowe, to nie dolicza się do ich obrotu tylko podatku od widowisk i podatku hotelowego.

Przedsiębiorstwa przemysłowe, nabywające do dalszej przeróbki produkty (półfabrykaty i surowce), od których już opłacono podatek konsumcyjny, nie mogą żądać odliczenia tego podatku przy ustalaniu swego obrotu (fabryki wódek).

W końcu poleca się nie doliczać do obrotu

Przyjrzyjmy się teraz rubrykom wykazu. Pierwsza z nich oznaczona Nr. 1 nosi tytuł „Stanowisko lub miejsce przechowania pod liczbą od 1...". Beczki przewozowe żadnego „stanowiska" stałego ani stałego miejsca przechowania nie mają. Znajdują się albo u kiljentów, albo w przewozie, albo też wędrują w browarze z jednego oddziału do drugiego, jak bednarnia, oddziały mycia, smolenia, napełniania, wreszcie rampa.

Są również rubryki „przychód" i „rozchód". Czy wysłane do odbiorców beczki przewozowe należy każdorazowo księgować z datą w rubryce rozchodu, a przy zwrocie napowrót wciągać w rubrykę „przychód". Jeżeli tak to pocóż powtarza się ta sama czynność w księdze pomocniczej rozchodu piwa? A jeżeli beczka wogóle do browaru nie wróci, co zdarza się nam aż nazbyt często. Powstaje wówczas luka w ewidencji i naco komu taka „ewidencja" potrzebna?

W przytoczonem pouczeniu bezpośrednio po wyrazach naczynia do „przewożenia" czytamy „tudzież pompy i przewody do brzeczki i piwa". Stąd wynika, że prawodawca ma na myśli naczynia służące do „przewozu" brzeczki lub piwa w obrębie browaru, tam gdzie browar nie ma ani pomp, ani odpowiednich przewodów, a posługuje się naczyniami przy przelewaniu brzeczki do kotła warzelnego lub piwa na chłodnie i do kadzi fermantacyjnych.

W okólniku Pomorskiej Izby Skarbowej czytamy przy omawianiu konieczności ewidencji beczek transportowych taki argument: „co wynika z ogólnej treści ustawy wypełniania warunków kontrolnych". Nieprawda — z ogólnej treści ustawy i na podstawie poszczególnych artykułów wynika, że ewidencji podlegają tylko naczynia wyszczególnione zresztą w ustawie, składające się na „urządzenie browaru" i „wzory" innych naczyń transportowych a nie beczek.

OCHRONA PLANTACJI CHMIELU NA WOŁYNIU.

Jak donoszą z Łucka ostatnio została założona przy tamtejszem Towarzystwie Rolniczem stacja ochrony roślin, której zadaniem będzie badanie i opracowywanie racjonalnych środków ku niszczeniu na plantacjach szkodników, tak roślinnych jak i zwierzęcych. Kierownikiem stacji został mianowany inż. Dąbrowski. W Poznaniu Min. Rolnictwa bierze udział w tej akcji, przeznaczając na ten cel pewne subsydjum. W pierwszym rzędzie działalność stacji zostanie skierowana ku walce z niszczącym plantacje chmielu szkodnikiem t. zw. mącznikiem rzekomym chmielu. Całość obszaru plantacji wołyńskich została podzielona na trzy okręgi i na czele każdego z tych okręgów stanie doświadczony instruktor. Oddziały stacji mieszczą się w Dubnie i Równem.

Centralny Związek Przemysłu Piwowarskiego i Słodowniczego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Podatek obrotowy. Na terenie Izb Skarbowych Małopolski, Śląska Górnego i Cieszyńskiego wznowiony został obecnie spór o odliczanie opłat akcyzowych od ogólnych sum obrotowych podlegających 2½ procentowemu opodatkowaniu. Uważamy za pożyteczne przypomnieć naszym czytelnikom treść okólnika Ministerstwa Skarbu z roku 1925, który ogłaszaliśmy w Nr. 10 „Przemysłu Piwowarskiego" z 12 grudnia 1925 roku.

Warszawa, dnia 18 listopada 1925 roku.

„Nawiązując do przedostatniego ustępu artykułu V ustawy z dnia 15 czerwca 1925 roku (Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 550) Ministerstwo Skarbu wyjaśnia co następuje:

Do obrotu przedsiębiorstwa przemysłowego nie należy doliczać państwowych względnie komunalnych podatków konsumcyjnych (od spożycia), które zostały w jakiejkolwiek formie przez te przedsiębiorstwa uiszczone od wyprodukowanego przez nie towaru.

Podkreśla się, że przepis ten odnosi się tylko do przedsiębiorstw przemysłowych, (nigdy zaś handlowych) i, że dotyczy on w szczególności cukrowni, rafinerji cukru i nafty, browarów (litera b art. 2 ust. z dnia 12 czerwca 1924 roku Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 635) miodosytni, fabryk drożdży, wina, kwasu octowego i t. p.

O ile zaś chodzi o przedsiębiorstwa handlowe, to nie dolicza się do ich obrotu tylko podatku od widowisk i podatku hotelowego.

Przedsiębiorstwa przemysłowe, nabywające do dalszej przeróbki produkty (półfabrykaty i surowce), od których już opłacono podatek konsumcyjny, nie mogą żądać odliczenia tego podatku przy ustalaniu swego obrotu (fabryki wódek).

W końcu poleca się nie doliczać do obrotu

podatków komunalnych, o których mowa w art. V ust. z dnia 11 sierpnia 1923 roku (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747).

za Ministra Skarbu
(—) podpis
Dyrektor Departamentu

Detaliczne ceny piwa. Otrzymujemy liczne zapytania na jakiej podstawie detaliczne ceny piwa w Warszawie są wyznaczone przez Oddział Walki z lichwą, o czem donosiliśmy w Nr. 19 z dnia 5 maja r. b.

Podstawą interwencji władz jest w tym wypadku okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych następującej treści: „Na posiedzeniu Sejmu w dniu 20 maja r. b. zapadła rezolucja wzywająca Rząd „do złożenia starań celem spowodowania odpowiedniego stosunku cen detalicznych piwa do cen hurtowych, ponieważ piwo w wyszynku jest 3 razy droższe, aniżeli jego cena w browarze".

Zechcą w tym celu P. P. Wojewodowie (P. Delegat Rządu, p. Komisarz Rządu) polecić podwładnym im organom, aby podjęły szczegółowe zbadanie kalkulacji cen detalicznych piwa, a w wypadkach stwierdzonego pobierania cen nieuzasadnienie wysokich przekazywały winnych sądom z art. 19 ustawy o zwalczaniu lichwy.

O wydanych przez siebie w tej mierze zarządzeniach zechcą P. P. Wojewodowie (P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu) powiadomić Ministerstwo.

Za Ministra
(—) podpis
Podsekretarz Stanu".

Zaniki w browarach. Na podanie z dn. 20.IV. w sprawie określania norm zaników C. Z. P. P. i S. otrzymał od Ministerstwa Skarbu następującą odpowiedź: „Załatwiając pismo z dnia 20 kwietnia 1928 r. w sprawie norm zaników w browarach Ministerstwo Skarbu zawiadamia, że poleciło Izbom Skarbowym w Poznaniu i Grudziądzu, aby dopuszczały rzeczoznawcę w charakterze zastępcy przedsiębiorcy browaru, do uczestniczenia przy wyznaczaniu normy zaniku dla browaru

NACZELNIK WYDZIAŁU
(—) *Zubrzycki*".

CENY JĘCZMIENIA.

Warszawa.	16/V. 52 — 53 zł. 18/V. 52 — 53 zł. 19/V. 53 zł. 21/V. 52 — 53 zł.
Bydgoszcz	16/V. 49 — 51 zł.
Katowice.	21/V. 51 — 53 zł. 12/V. 53 — 56 zł.
Poznań.	18/V. 49 — 51 zł. 19/V. 49 — 51 zł. 21/V. 48 — 50 — 50 — 50 zł.
Wilno.	18/V. 45 — 55 zł.
Gdańsk.	18/V. 14½ — 14¾ flh.
Berlin.	16/V. 252 — 290 mk. n. 18/V. 252 — 290 mk. n. 19/V. 252 — 290 mk. n. 21/V. 252 — 290 mk. n.
Hamburg	16/V. 12.80 flh. Dun. Ros. 18/V. 12.60 flh. Dun. Ros. 16/V. 12 — 85 La Plata 16/V. 12 — 60 zł. Marokko 18/V. 11 — 90 zł. Marokko
Chicago.	15/V. Malting 95 — 108 cts. za bushel 17/V. Malting 90 — 103 cts. za bushel 19/V. Malting 90 — 101 cts. za bushel
Nowy York.	15/V. Malting 105 cts. za bushel 17/V. Malting 104 cts. za bushel 18/V. Malting 105 cts. za bushel 19/V. Malting 105 cts. za bushel

podatków komunalnych, o których mowa w art. V ust. z dnia 11 sierpnia 1923 roku (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747).

za Ministra Skarbu
(—) podpis
Dyrektor Departamentu

Detaliczne ceny piwa. Otrzymujemy liczne zapytania na jakiej podstawie detaliczne ceny piwa w Warszawie są wyznaczone przez Oddział Walki z lichwą, o czem donosiliśmy w Nr. 19 z dnia 5 maja r. b.

Podstawą interwencji władz jest w tym wypadku okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych następującej treści: „Na posiedzeniu Sejmu w dniu 20 maja r. b. zapadła rezolucja wzywająca Rząd „do złożenia starań celem spowodowania odpowiedniego stosunku cen detalicznych piwa do cen hurtowych, ponieważ piwo w wyszynku jest 3 razy droższe, aniżeli jego cena w browarze".

Zechcą w tym celu P. P. Wojewodowie (P. Delegat Rządu, p. Komisarz Rządu) polecić podwładnym im organom, aby podjęły szczegółowe zbadanie kalkulacji cen detalicznych piwa, a w wypadkach stwierdzonego pobierania cen nieuzasadnienie wysokich przekazywały winnych sądom z art. 19 ustawy o zwalczaniu lichwy.

O wydanych przez siebie w tej mierze zarządzeniach zechcą P. P. Wojewodowie (P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu) powiadomić Ministerstwo.

Za Ministra
(—) podpis
Podsekretarz Stanu".

Zaniki w browarach. Na podanie z dn. 20.IV. w sprawie określania norm zaników C. Z. P. P. i S. otrzymał od Ministerstwa Skarbu następującą odpowiedź: „Załatwiając pismo z dnia 20 kwietnia 1928 r. w sprawie norm zaników w browarach Ministerstwo Skarbu zawiadamia, że poleciło Izbom Skarbowym w Poznaniu i Grudziądzu, aby dopuszczały rzeczoznawcę w charakterze zastępcy przedsiębiorcy browaru, do uczestniczenia przy wyznaczaniu normy zaniku dla browaru

NACZELNIK WYDZIAŁU
(—) *Zubrzycki*".

CENY JĘCZMIENIA.

Warszawa.	16/V. 52 — 53 zł. 18/V. 52 — 53 zł. 19/V. 53 zł. 21/V. 52 — 53 zł.
Bydgoszcz	16/V. 49 — 51 zł.
Katowice.	21/V. 51 — 53 zł. 12/V. 53 — 56 zł.
Poznań.	18/V. 49 — 51 zł. 19/V. 49 — 51 zł. 21/V. 48 — 50 — 50 — 50 zł.
Wilno.	18/V. 45 — 55 zł.
Gdańsk.	18/V. 14 1/2 — 14 3/4 flh.
Berlin.	16/V. 252 — 290 mk. n. 18/V. 252 — 290 mk. n. 19/V. 252 — 290 mk. n. 21/V. 252 — 290 mk. n.
Hamburg	16/V. 12.80 flh. Dun. Ros. 18/V. 12.60 flh. Dun. Ros. 16/V. 12 — 85 La Plata 16/V. 12 — 60 zł. Marokko 18/V. 11 — 90 zł. Marokko
Chicago.	15/V. Malting 95 — 108 cts. za bushel 17/V. Malting 90 — 103 cts. za bushel 19/V. Malting 90 — 101 cts. za bushel
Nowy York.	15/V. Malting 105 cts. za bushel 17/V. Malting 104 cts. za bushel 18/V. Malting 105 cts. za bushel 19/V. Malting 105 cts. za bushel

HUTA SZKLANA
„JABŁONNA"

SPÓŁKA AKCYJNA

WYRABIA I SPRZEDAJE NA ZAMÓWIENIA I ZE SKŁADU BUTELKI ZE SZKŁA ORANGE I PÓŁBIAŁEGO DO PIWA, PORTERU, WIN, WÓDEK, LEMONIAD I WÓD MINERALNYCH.

SPECJALNOŚĆ BUTELKI DO PASTEURYZACJI I NA WYSOKIE CIŚNIENIE.

ADRES:

ZARZĄD: WARSZAWA, AL. UJAZDOWSKIE 22 m. 2.
Telefon 226-01.

Adres telegr.:
WARSZAWA JABŁONHUTA

CENA OGŁOSZEŃ: 1 str. Zł. 150.—; 1/2 str. Zł. 80.—; 1/3 str. zł. 60—; 1/4 str. Zł. 45.— Zastrzega się zmianę cen ogłoszeń

Redaktor: W. Adam. Wydawca: Centralny Związek Przemysłu Piwowarskiego i Słodowniczego w Rzplitej Polskiej.

Drukarnia i Litografja p. f. „JAN COTTY" w Warszawie, Kapucyńska 7.

CENA OGŁOSZEŃ: 1 str. Zł. 150.—; ½ str. Zł. 80.—; ⅓ str. zł. 60—; ¼ str. Zł. 45.— Zastrzega się zmianę cen ogłoszeń

Redaktor: W. Adam. Wydawca: Centralny Związek Przemysłu Piwowarskiego i Słodowniczego w Rzplitej Polskiej.

Drukarnia i Litografja p. f. „JAN COTTY" w Warszawie, Kapucyńska 7.